

A Fővárosi Ítéltábla a Dr. Kiss Vilmos Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Kiss Vilmos ügyvéd) által képviselt felperesnek, a dr. ifj. Vég Tibor ügyvéd (által képviselt alperes ellen, kártérítés megfizetése iránt indított perében, a Fővárosi Törvényszék 2012. március 5. napján meghozott 6.P.22.217/2011/7. sorszámú ítélete ellen, az alperes részéről 8. és 10. sorszám alatt előterjesztett fellebbezése, valamint a felperes részéről Pf.3. sorszám alatt előterjesztett csatlakozó fellebbezése folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezéssel meg nem támadott részét nem érinti, fellebbezett rendelkezését megváltoztatja és a nem vagyoni kártérítésre irányuló keresetet elutasítja, továbbá mellőzi az alperes perköltség fizetésre és állam által előlegezett költség megtérítésére kötelezését, az általa megtérítendő feljegyzett kereseti illeték összegét 21.200 (huszonegyezer-kettőszáz) forintra leszállítja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 nap alatt 150.000 (százötvenezer) forint + ÁFA, valamint 160.000 (százhatvenezer) forint mértékű együttes első és másodfokú perköltséget, továbbá térítsen meg az államnak felhívásra 317.900 (háromszáztizenhétezer-kilencszáz) forint kereseti és 80.000 (nyolcvanezer) forint csatlakozó fellebbezési illetéket, valamint 75.000 (hetvenötezer) forint állam által előlegezett költséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

A felperes mint a néhai felperes jogutódjának engedményese a 2005. december 6. napján néhai felperest ért közlekedési balesetből eredő vagyoni és nem vagyoni kártérítés megfizetésére kérte kötelezni az alperest gépjármű felelősségbiztosítás alapján. A jogutód által fenntartott, leszállított kereset szerint nem vagyoni kárra az alperes 1.000.000 forint peren kívüli teljesítésének elszámolása mellett 2.000.000 forint és 2005. december 6. napjától számított késedelmi kamatai megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

Az alperes térítési kötelezettségét nem vitatta. A nem vagyoni kárt állítása szerint a peren kívüli teljesítésével megtérítette, azonban ezen túlmenően hivatkozott a néhai felperes közrehatására, illetve a korábbi balesetében elszenvedett sérülésére, ebből származó maradványállapotára.

Az elsőfokú bíróság a 6.P.22.217/2011/7. sorszámú ítéletében kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 2.212.000 forintot és ennek 2005. december 6. napjától számított késedelmi kamatait, valamint 325.470 forint perköltséget. Kötelezte az alperest 169.560 forint le nem rótt illeték és 39.000 forint állam által előlegezett költség megfizetésére azzal, hogy a fennmaradó 169.560 forint illetéket és 36.000 forint állam által előlegezett költséget az állam viseli.

Ítéletének indokolásában megállapította, hogy a felperes jogelődjét 2005. december 6. napján lakott területen belül az alperes által biztosított gépjármű elgázolta, melynek során 30%-os baleseti össz-szervezeti egészségkárosodást szenvedett. Megállapította továbbá, hogy a balesetben sérült felperesi jogelőd már 1995-ben is közlekedési balesetet szenvedett, amelyből eredően III. csoportú rokkant volt, míg 1995. november 21-én 100%-os munkaképesség-csökkenést írtak le I. csoportú rokkantságának megállapításával. A Ptk. 345. § (1) és (2) bekezdés felhívásával az alperes biztosítottja ellen folyamatban volt büntetőeljárásban született ítélet alapján megállapította, hogy néhai felperes a KRESZ 25. § (6) bekezdésében írt rendelkezés megsértését rótták fel, azonban az alperes az alapeljárás során csak a legutolsó beadványában hivatkozott először kármegosztásra, a bíróság tájékoztatása ellenére indítványt nem terjesztett elő a jogutódlás megállapítását követően módosított keresetre figyelemmel sem. Kizárólag az ezt követő tárgyaláson terjesztett elő bizonyítási indítványt, amelyet az elsőfokú bíróság a Pp. 141. § (6) bekezdésre figyelemmel elutasított. Kiemelte, hogy a büntető ítélet indokolásában írtak önmagukban nem elegendők annak megállapításához, hogy a néhai felróható magatartásával közrehatott a baleset bekövetkezésében, ezért kármegosztást nem alkalmazott. A Ptk. 345. § (1) és (4) bekezdés felhívásával a fellebbezéssel és csatlakozó fellebbezéssel érintett nem vagyoni kárigény jogalapját megállapította. Az összecszerűségnél figyelembe vette, hogy a néhai komoly fizikai sérüléseket szenvedett, és nyilvánvaló a közlekedési balesettel együtt járó lelki trauma jelentősége is. Nem hagyta figyelmen kívül azt sem, hogy a perbeli balesetet megelőzően is súlyos mozgáskorlátozott, szellemileg hanyatlott állapotú volt; a perbeli lábszártörés nem okozott önmagában maradandó fogyatékossgot, de a

már meglévő betegségekhez olyan szövődmények társultak, amelyek a törés gyógyulását is hátrányosan befolyásolták. Mindezek alapján a néhait ért nem vagyoni hátrány hozzávetőleges kiegyensúlyozására 3.000.000 forintot látott alkalmasnak, az alperes 1.000.000 forint teljesítésének figyelembe vételével 2.000.000 forint és késedelmi kamatai megfizetésére marasztalta az alperest. Nem tartotta szükségesnek az alapeljárás során előterjesztett alperesi indítvány szerinti korábbi balesetre vonatkozó iratok beszerzését, mert az orvosszakértői véleményből megállapíthatóan a szakértő a dokumentációt beszerezte, és ennek ismeretében készítette el véleményét.

Az első fokú ítélet ellen az alperes nyújtott be fellebbezést, az ítélet részbeni megváltoztatását, a felperes javára megítélt nem vagyoni kárigény elutasítását és a perköltség mérséklését kérte. A nem vagyoni kártérítés összegezését eltúlozottnak és indokolatlannak tartotta, annak szükséges és indokolt mértéke megítélése szerint megegyezik az általa peren kívül teljesített 1.000.000 forinttal. Utalt arra, hogy néhai szövődményei nem a perbeli, hanem a tíz évvel azelőtti baleset során következtek be. Nem tartotta figyelmen kívül hagyhatónak, hogy a perbeli balesetet megelőzően már 100%-os munkaképesség-csökkenése volt a néhainak, továbbá, hogy az életminőségét saját maga is lerontotta a hosszú idejű alkoholfogyasztásával, dohányzásával. Hivatkozott arra, hogy a károsult maga is közrehatott a baleset bekövetkezésében a KRESZ 25. § (6) bekezdésének megsértésével, mely vonatkozásában már az alapeljárás során nyilatkozatot tett és indítványt is előterjesztett olyan időben, amikor már az eljárás félbeszakadt, illetve már az első tárgyaláson előterjesztette a néhai közrehatására vonatkozó indítványát, így minderre tekintettel a bizonyítási indítványa semmiképp sem minősülhet elkésletnek. Így vitatta, hogy nem vagyoni kára keletkezett a néhainak, illetve amennyiben nem vagyoni kár érte, akkor viszonylag rövid ideig állt fenn az állapotromlása a 2009. évben bekövetkezett halála miatt. Megjegyezte, hogy miután a felperes a kármegosztásra érdemi nyilatkozatot nem tett, annak alkalmazhatóságát nem vitatta.

A felperes csatlakozó fellebbezést terjesztett elő, melyben az ítélet részbeni megváltoztatását kérte akként, hogy a nem vagyoni kártérítés vonatkozásában a marasztalási összeget 4.000.000 forintra és késedelmi kamataira kérte felemelni. Hangsúlyozta, hogy a 2005. évben bekövetkezett baleset folytán 40%-os mértékű munkaképesség-csökkenés alakult ki a felperesi jogelődnél, és - a szakvélemény által alátámasztottan - egyértelműen teljes gondozásra szorult, lényegében mozgásképtelen, állandó pelenkázásra szoruló emberré vált, holott a balesetet megelőzően önmagát el tudta látni, botal tudott közlekedni. Mindezek alapján a perbeli baleset az önellátási képességétől fosztotta meg véglegesen, és az életminősége nagymértékben változott. Megítélése szerint 5.000.000 forint nem vagyoni kártérítés illetné meg; elszámolva az alperes 1.000.000 forint teljesítését, 4.000.000 forintban és késedelmi kamataiban jelölte meg követelését.

Ezt meghaladóan az első fokú ítélet helybenhagyását indítványozta. Hivatkozott az alperes 2008. május 19. napján tartott tárgyaláson tett nyilatkozatára, hogy a

kereset jogalapját nem vitatta, és iratok beszerzésére vonatkozó indítványát a felperesi jogelőd sérüléseinek vizsgálata miatt tartotta szükségesnek, azaz kármegosztásra nem hivatkozott. Azt nem vitatta, miszerint a büntetőítélet utalt arra, hogy a felperesi jogelőd a KRESZ 25. § (6) bekezdésében írtakat megszegte, de megítélése szerint ebből nem következik, hogy a polgári jog szabályai szerint kármegosztás lenne alkalmazható, mert a felperesi jogelőd felróható közrehatásának bizonyításához a konkrét perbeli esetben a KRESZ rendelkezésére figyelemmel azt kellett volna bizonyítania az alperesnek, hogy a felperesi jogelőd az úttestre a gépkocsivezető szempontjából „váratlanul” lépett, és ezzel önmaga is közrehatott a káresemény bekövetkezésében. Ezzel szemben megítélése szerint a gépkocsivezető figyelmetlensége miatt következett be a baleset és önmagában a KRESZ nem tiltja, hogy közúton, gyalogátkelőhely hiányában gyalogosan átkeljenek a forgalom zavarása nélkül.

Az alperes a csatlakozó fellebbezés tekintetében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte kiemelve, hogy a felperes előadását nem bizonyította.

A fellebbezés az alábbiak szerint alapos, a csatlakozó fellebbezés nem alapos.

Fellebbezéssel nem volt támadott az elsőfokú ítéletnek a vagyoni kár körében hozott érdemi döntése. Fellebbezett kizárólag a nem vagyoni kártérítés címén, a módosított kereset szerinti marasztaló rendelkezés volt. A felperes az elsőfokú eljárásban módosította keresetét, a nem vagyoni kárigényét leszállított 3.000.000 forintra, melyben elszámolta az alperes 1.000.000 forint teljesítését és így 2.000.000 forint és 2005. december 6. napjától számított késedelmi kamatai megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Ehhez képest a felperes a csatlakozó fellebbezésében a keresetét felemelte, amelyre a keresetindítás időpontjára figyelemmel alkalmazandó Pp. 247. § (1) bekezdés b) pontja alapján lehetősége volt.

A Fővárosi Ítéltábla ezért a Pp. 228. § (4) bekezdés, 253. § (3) bekezdés alapján a fellebbezés és csatlakozó fellebbezés korlátai között bírálta felül az elsőfokú ítéletet.

A rendelkezésre álló iratok szerint felperes neve, a per felperese, aki az általa elszenvedett közlekedési balesettel okozati összefüggésben az alperessel szemben nem vagyoni kárigényt is érvényesített, aki a per során elhunyt. A Ptk. 355. § (1) és (4) bekezdése alapján a nem vagyoni kárigény megtérítésének érvényesítése a károsult személyéhez kötődő személyhez fűződő jog. A nem vagyoni természetű hátrányok szorosan a károsult személyéhez kötődnek, attól elválaszthatatlanok. Ezért az azok kompenzálását, a lehetséges mértékben legjobban megközelítő kiegyenlítését szolgáló kárpótlás is ugyancsak szorosan kötődik a károsult személyéhez. A bírói gyakorlat ennek következtében még arra sem ad lehetőséget, hogy a károsult nem vagyoni kárigényét jogutóda érvényesítse a károkozóval szemben. A bírói gyakorlat szerint csupán annak nincs akadálya, hogy a kereset benyújtását követően az elhalt jogosult helyébe a perbe a jogutód lépjen és érvényesítse a jogelődöt haláláig megillető nem vagyoni kártérítési igényt. Ez egyúttal azt is jelenti, hogy a jogelőd személyéhez kötődő igényt nem

korlátozásmentesen érvényesítheti. A néhai örököse, jogutódja a rendelkezésre álló hagyatékátadó végzés értelmében **XXX**. A néhai jogutódja alperessel szembeni követelését engedményezte **NN**, aki a néhai felperes örökösének engedményeseként érvényesítette a néhait megillető nem vagyoni kártérítési igényt. A Ptk. 328. § (2) bekezdés értelmében nem lehet engedményezni a jogosult személyéhez kötött követelést. A nem vagyoni kártérítési igény engedményezése e kógens jogszabályi rendelkezésbe ütközik, amely így a Ptk. 200. § (1) bekezdés értelmében semmis. A semmis szerződés joghatás kiváltására alkalmatlan, az alapján nem keletkezik jog a szolgáltatás Ptk. 198. § (1) bekezdése szerinti követelésére. Emiatt a károsult sem engedményezhette volna érvényesen másra a nem vagyoni kárigényét, helyébe lépő jogutódát pedig nem illetheti többletjogosultság. Így a nem vagyoni kártérítési igénynek a felperes anyagi jogi jogutóda által a perbeli jogutódra történő engedményezése is érvénytelen. Mindebből következően az engedményes a károsult nem vagyoni kárigényének érvényesítésére nem jogosult. A felperesi jogutód tehát a nem vagyoni kártérítés tekintetében nem lehet érdekelt a jogvitában, ezáltal ebben a körben hiányzik a a Pp. 3. § (1) bekezdése által megkövetelt keresetindítási jogosultsága. Ezért Fővárosi Ítéltábla a nem vagyoni kártérítésre irányuló keresetet elutasította.

Mindezekre figyelemmel a másodfokú bíróság az elsőfokú ítélet fellebbezett rendelkezését a Pp. 253. § (2) bekezdés alapján megváltoztatta.

Ennek folytán módosult a pernyertesség, pervesztesség aránya, amelyre tekintettel a másodfokú bíróság a perköltségre vonatkozó elsőfokú ítéleti rendelkezést is megváltoztatta, mellőzte az alperes perköltségfizetésre és állam által előlegezett költség megtérítésére vonatkozó rendelkezést, míg az alperes által térítendő le nem rótt kereseti illeték összegét a vagyoni kártérítés összegének megfelelően leszállította. Az alperes az elsőfokú eljárásban túlnyomórészt pernyertes lett, ezért a perköltségviselésre a Pp. 81.§ (1) bekezdése volt az irányadó.

Az alperes fellebbezése eredményes volt, míg a csatlakozó fellebbezés eredménytelen, ezért a másodfokú eljárásban felmerült költségek viseléséről a Pp. 78.§ (1) bekezdés alapján kellett határozni. Az alperes mind az első, mind a másodfokú eljárásban ügyvéd képviselte, akinek díját a 32/2003. (VIII. 22.) IM. rendelet 3. § (2), (5), (6) bekezdés és 4/A. § (1) bekezdés alapján a kifejtett ügyvédi tevékenységre is figyelemmel határozta meg a másodfokú bíróság és ennek alapján az alperes által lerótt fellebbezési illeték elszámolása mellett kötelezte a felperest az alperesnek az első és másodfokú eljárásban felmerült költségeinek a megfizetésére.

A néhai felperest a jövedelmi, vagyoni viszonyai alapján megillető költség kedvezmény (személyes költségmentesség) a jogutódra, illetve az engedményes felperesre nem hatott ki. A felperes költségkedvezményrel nem élt, abban nem részesült. A jelen per az 1990. évi XCIII. tv. 62. § (1) bekezdés b) pontja alapján tárgyi illetékfeljegyzési jogos. A felperes a nem vagyoni kárigény tekintetében pervesztéses lett, ezért a le nem rótt kereseti, csatlakozó fellebbezési illetéket, valamint az állam által előlegezett költséget köteles megtéríteni az 1990. évi XCIII.

tv. 74. § (3) bekezdés alapján alkalmazandó 6/1986. (VI. 26.) IM. rendelet 13. § (2) bekezdés alapján.

Budapest, 2012. október 4.

Dr. Merőtey Anikó sk.
előadó bíró

Dr. Németh László sk.
a tanács elnöke

Dr. Magosi Szilvia sk.
bíró

A kiadmány hiteléül: